Yr hyn sy'n digwydd pan gewch eich cymryd i'r llys am eich dyledion

Os oes arnoch arian i rywun, mae'n bosib y gallant eich cymryd i'r llys i'w hawlio yn ôl. I wneud hyn, mae'n rhaid iddynt lenwi ffurflen hawlio gyda gwybodaeth am yr arian sy'n ddyledus a'i hanfon at y llys. Os yw eich credydwyr yn hawlio llai na £5,000, bydd y llys bron yn sicr yn penderfynu mai **hawliad bychan** ydyw. Mae'r wybodaeth isod yn berthnasol i hawliau bychain. Os yw mwy na £5,000 yn ddyledus, mynnwch gyngor arbenigol ar unwaith.

Yr hyn sy'n digwydd pan wneir hawliad bychan yn eich erbyn

Os yw rhywun yn hawlio yn eich erbyn, byddwch yn derbyn nifer o ddogfennau o'r llys. Y ddogfen gyntaf fydd y **ffurflen hawlio**. Bydd rhif yr hawliad ar y ffurflen a dylech ei nodi ar unrhyw lythyr neu ddogfen yr ydych yn ei anfon at y llys. Mae'n rhaid bod stamp y llys ar y ffurflen hawlio. Os nad oes stamp ar eich ffurflen chi, mae'n bosib bod eich credydwr yn ceisio aflonyddu arnoch drwy anfon dogfennau ffug atoch. Mae'n bosib y byddwch am riportio hyn i'r heddlu.

Ar y ffurflen hawlio, bydd yna wybodaeth gryno am yr hawl a faint o arian y mae'r person sy'n hawlio yn dweud sy'n ddyledus gennych. Mae'n bosib bod mwy o wybodaeth am yr hawl naill ai ar y ffurflen hawlio ei hun neu ar ddogfen atodedig.

Byddwch hefyd yn derbyn papurau eraill mewn **pecyn ymateb**. Mae'r ffurflenni hyn yn cynnwys:

- ffurflen i'w defnyddio os ydych yn dweud nad oes unrhyw arian yn ddyledus gennych (**ffurflen amddiffyn**)
- ffurflen i'w defnyddio os ydych yn derbyn bod arian yn ddyledus gennych (**ffurflen addef**)
- ffurflen i'w defnyddio i gadarnhau eich bod wedi derbyn y dogfennau (**cydnabyddiaeth cyflwyno**)

Mae'n rhaid i chi lenwi'r ffurflen cydnabyddiaeth cyflwyno, yn ogystal ag un o'r ffurflenni eraill, yn dibynnu ar eich achos.

Mae'n bwysig iawn eich bod yn ymdrin â'r papurau y mae'r llys yn ei anfon atoch o fewn y terfyn amser. Os nad ydych yn ymdrin â'r papurau, gellir gwneud gorchymyn llys yn eich erbyn. Os yw hyn yn digwydd, bydd angen i chi ad-dalu'r holl arian sy'n cael ei hawlio, hyd yn oed os nad yw'r arian yn ddyledus gennych. Mae'n bosib y bydd angen i chi dalu'r llog a chostau ychwanegol hefyd.

Pan fyddwch yn derbyn y papurau, mae'n bosib y bydd angen cymorth arnoch ynglŷn â'r hyn i'w wneud. Mae cyfreithiwr yn gallu rhoi cyngor cyfreithiol, ond bydd angen i chi dalu a ni fyddwch yn cael yr arian hwn yn ôl hyd yn oed os ydych yn ennill yr achos. Gallech gael cyngor gan ymgynghorydd dyled profiadol. Mae'n bosib

Hawlfraint © 2002-2010 Cyngor ar Bopeth. Cedwir pob hawl
Rhif elusen gofrestredig: 279057 Rhif y cwmni: 1436945 Lloegr

bod gennych ddyledion eraill hefyd, felly mynnwch gyngor ar eich holl ddyledion ar yr un pryd.

Yr hyn i'w wneud pan gewch ddogfennau'r llys

Pan fyddwch yn derbyn y ffurflen hawlio, mae'n bosib y byddwch am siarad â'r person sy'n hawlio yn eich erbyn er mwyn ceisio dod i gytundeb heb orfod mynd i'r llys. Neu, efallai y byddwch am ymateb i'r hawliad yn syth. Bydd gennych 14 diwrnod i ymateb i'r llys. Gallech ofyn i'r person arall ymestyn y terfyn amser hwn. Sicrhewch fod yna gopi ysgrifenedig o unrhyw gytundeb sy'n ymwneud ag ymestyn y terfyn amser a hysbyswch y llys. Mae'n bwysig eich bod yn ymateb o fewn y terfyn amser.

Yr hyn sy'n digwydd os ydych yn anghytuno â'r hawliad

Mae'n rhaid bod gennych resymau cyfreithiol da am anghytuno â'r hawliad (**amddiffyn yr hawliad**). Weithiau mae hyn yn hawdd, er enghraifft, os nad oes arnoch chi'r arian sy'n cael ei hawlio. Ar adegau eraill, mae'r sefyllfa yn fwy cymhleth a dylech ofyn am gyngor. Os oes gennych resymau cyfreithiol da am anghytuno â'r hawliad, dylech lenwi'r **ffurflen amddiffyn** a'i hanfon yn ôl i'r llys gyda'r ffurflen **cydnabyddiaeth cyflwyno**. Mewn rhai achosion, gallwch wneud hyn ar-lein. Bydd y llys yn rhoi gwybod i chi os yw hyn yn bosibl a rhoi cyfrinair i chi er mwyn cael mynediad diogel. Mae'r achos yna yn **achos amddiffynedig**. Bydd rhagor o ddogfennau yn cael eu hanfon atoch sy'n esbonio'r camau nesaf.

Os yw'r llys yn penderfynu bod arian yn ddyledus gennych, bydd **gorchymyn llys** (o'r enw **dyfarniad llys sirol** neu **CCJ**) yn cael ei wneud yn eich erbyn. Mae'n bosib y bydd hyn yn effeithio ar eich gallu i gael credyd yn y dyfodol. Os nad ydych yn talu'r ddyled, gallai'r person arall gymryd camau cyfreithiol eraill yn eich erbyn. Er enghraifft, gallant anfon beilïaid i'ch cartref i gymryd eich eiddo. Bydd yn rhaid i chi dalu'r gost am hyn felly bydd eich dyled yn cynyddu.

Yr hyn sy'n digwydd os ydych yn derbyn bod arian yn ddyledus gennych

Os ydych yn derbyn bod yr arian yn ddyledus gennych, llenwch y **ffurflen addef**. Bydd angen i chi roi gwybodaeth am eich amgylchiadau ariannol. Os ydych yn derbyn bod arnoch yr holl arian, dychwelwch y ffurflen at y **person y mae arnoch chi arian iddo**. Gallwch ofyn i dalu'r ddyled mewn rhandaliadau. Os ydynt yn derbyn eich cynnig, fe fydd yn cael ei gofnodi gan y llys. Os nad ydynt yn derbyn eich cynnig, bydd un o swyddogion y llys fel arfer yn penderfynu ar yr hyn sy'n deg. Os nad ydych yn gwneud unrhyw gynnig, bydd y person y mae arnoch arian iddo yn penderfynu faint y dylech ei dalu a phryd.

Os ydych yn derbyn bod yr holl arian yn ddyledus gennych, bydd CCJ yn cael ei wneud yn eich erbyn. Fodd bynnag, os ydych yn talu o fewn un mis o ddyddiad y CCJ, ni fydd y gorchymyn yn ymddangos ar eich ffeil credyd.

Hawlfraint © 2002-2010 Cyngor ar Bopeth. Cedwir pob hawl
Rhif elusen gofrestredig: 279057 Rhif y cwmni: 1436945 Lloegr

Yr hyn sy'n digwydd os ydych yn derbyn bod rhywfaint o arian yn ddyledus gennych
Mae'n bosib y byddwch yn derbyn bod arnoch rywfaint o arian i'r person arall ond rydych yn anghytuno â'r swm. Er enghraifft, gallech anghytuno â'r ffordd y mae'r llog wedi cael ei gyfrifo ar yr arian sy'n cael ei hawlio. Os nad ydych yn cytuno bod yr holl arian yn ddyledus gennych, llenwch y **ffurflen addef** gyda manylion am yr hyn yr ydych yn ei dderbyn, **a'r ffurflen amddiffyn** gyda manylion am yr hyn nad ydych yn ei dderbyn. Dychwelwch y ffurflenni hyn, ynghyd â'r gydnabyddiaeth gwasanaeth, **at y llys**.

Bydd y llys yn esbonio'r camau y mae'n rhaid i chi eu cymryd ynghylch rhan yr hawliad nad ydych yn ei dderbyn.

Bydd angen i chi wneud trefniadau ynglŷn â thalu rhan o'r ddyled yr ydych yn ei dderbyn. Efallai y gallwch dalu mewn rhandaliadau. Os yw'r person y mae arnoch arian iddo yn derbyn eich cynnig, fe fydd yn cael ei gofnodi gan y llys. Os nad ydynt yn derbyn eich cynnig, bydd un o swyddogion y llys fel arfer yn penderfynu ar yr hyn sy'n deg.

Cymorth ychwanegol

Y Ganolfan Cyngor ar Bopeth
Mae'r Canolfannau Cyngor ar Bopeth yn rhoi cyngor cyfrinachol, diduedd ac annibynnol yn rhad ac am ddim i'ch helpu chi i ddatrys eich problemau. I ddod o hyd i'ch CAB agosaf, gan gynnwys y rheiny sy'n rhoi cyngor drwy e-bost, cliciwch ar CAB agosaf, neu edrychwch yn eich llyfr ffôn dan y llythyren C.

Gwefan y Weinyddiaeth Cyfiawnder
Gweler taflen ex303, o'r enw 'A claim has been made against me – What should I do?' ar wefan y Weinyddiaeth Cyfiawnder: www.justice.gov.uk.

Gwybodaeth arall ar Adviceguide a allai eich helpu

- Cymorth gyda dyled
- Delio â phobl y mae arnoch chi arian iddynt
- Ôl-ddyledion treth incwm
- Sut mae Dyfarniadau Llys Sirol yn effeithio ar eich cofnod credyd
- Beiliaid
- Sampl o lythyron dyled

Caiff y dudalen ffeithiau hon ei chynhyrchu gan Gyngor ar Bopeth, enw gweithredol Cymdeithas Genedlaethol y Canolfannau Cyngor ar Bopeth. Ei ddiben yw darparu gwybodaeth gyffredinol yn unig ac nid yw'n ddatganiad llawn o'r gyfraith.

Mae'r wybodaeth yn berthnasol i Loegr a Chymru yn unig.

Diweddarwyd y daflen ffeithiau hon ar 13 Gorffennaf 2011, a chaiff ei adolygu bob mis. Os ydych wedi cael y daflen ffeithiau hon am gyfnod, cysylltwch â'ch Canolfan

Hawlfraint © 2002-2010 Cyngor ar Bopeth. Cedwir pob hawl
Rhif elusen gofrestredig: 279057 Rhif y cwmni: 1436945 Lloegr

Cyngor ar Bopeth er mwyn gwirio os yw'r wybodaeth sydd arni yn dal i fod yn gywir. Neu rhowch glic ar ein gwefan - - www.adviceguide.org.uk – lle gallwch lawrlwytho copi diweddaraf.

Hawlfraint © 2002-2010 Cyngor ar Bopeth. Cedwir pob hawl
Rhif elusen gofrestredig: 279057 Rhif y cwmni: 1436945 Lloegr